

Kenyéri Kornélia (1948–2013)

Méltósággal viselt, súlyos betegség után elhunyt Kenyéri Kornélia, a Néprajzi Múzeum könyvtárának nyugalmazott vezetője.

A magyar könyvtárügy kissé háttérben munkálkodó, a rivaldafényt kerülő munkása volt. Soha nem állította magát vagy eredményeit a középpontba; a szerénység volt személyiségének egyik meghatározó vonása, pedig szakmai tevékenysége, publikációi révén jogosan követelhetett volna magának nagyobb figyelmet. Különböző könyvtárakban dolgozott felelősségteljes pozíciókban, így nagy áttekintő, szintetizáló képességre tett szert. A különböző szakmai grémiumokban hasznosította tapasztalatait; a feladatokat kereste és nem az elismerést. A tradicionális értékek mentén elkötelezett könyvtáros volt, számára nem üres szólam volt a hűség, a felelősségvállalás, a kötelességtudás és a segítőkészség.

Csákváron született, és gyökerei egész életére szóló elkötelezettséget jelentettek, az elmúlt években, immár nyugállományban – amíg fizikai állapota engedte – szülőfaluja múltját kutatta. A szülőföld, Csákvár megbecsülése, szeretete miatt tartotta a könyvtárak honismereti, helytörténeti tevékenységét kiemelten fontosnak, ezért is vállalt tisztséget a Pest Megyei Honismereti Egyesületben és az MKE Helytörténeti Szekciójában.

Első diplomáját a Szombathelyi Tanítóképző Főiskola könyvtár–népművelés szakán szerezte, majd az ELTE könyvtár–történelem szakát is elvégezte. Egyetemi diplomamunkáját Vác sajtótörténetéről írta, a szakdolgozat átdolgozott, kibővített változata *A váci sajtó története 1870–1945* címmel Vácott, a Tragor Ignác Múzeum kiadásában, 1992-ben jelent meg. A monográfiában elsősorban a helyi lapok közvélemény-formáló szerepét és közösség-szervező funkcióját vizsgálta, azt, hogy a sajtó hogyan, milyen módon szervezi egy adott helyi társadalom politizáló csoportjait.

Hosszú ideig a helyi közösségek, az önszerveződő munkahelyi társaságok művelődésének támogatása állt könyvtárosi működésének középpontjában is. Egy mára már megszűnt és jórészt elfelejtett, illetve politikailag megítélt – és többnyire negatív konnotációjú – könyvtári hálózatban dolgozott évtizedeken át. 1974-ben lett a Szakszervezetek Pest Megyei Könyvtárának munkatársa, 1982-től igazgatójaként működött 1995-ig, a központi könyvtár sikeres átmentéséig. Módszertanossként az ellátórendszeri munka irányítása és a továbbképzések szervezése volt a feladata. Viszonylag fiatalon, alig 34 éves korában lett a 200 tagkönyvtárból álló hálózat igazgatója. Eredményei alapján 1989-ben a Szakszervezeti Könyvtárigazgatók Tanácsának elnökévé választották. A szakszervezeti könyvtárakra nézve nehéz időszakban, a rendszerváltoztatás éveiben került olyan helyzetbe, hogy a ma-

gyar szakszervezeti könyvtárügy egészéért kellett felelősséget vállalnia. Kenyéri Kornélia személyes életében is nehéz időszak volt a rendszerváltozás ideje. Konzervatív világnézete, a népi kultúra iránti elkötelezettsége, katolikus hite a rendszerváltozás hívévé tették, ugyanakkor látnia, tapasztalnia kellett a munkahelyek megszűnését, a szakszervezeti könyvtárak pusztulását. A gazdátlanná váló gyűjtemények és a könyvtárosok megmentése érdekében általa vívott küzdelmes csaták krónikája a legújabb kori magyar könyvtártörténet egyik tanulságos fejezete lesz. Sok méltatlan támadás érte ezekben az években; ellenfelei a pártállami szakszervezeti lobbierők képviselőjének láttatták annak az elgondolásnak a híveként, miszerint a szakszervezeti könyvtárak gyűjteményeit vétek potom pénzért elkótyavetyélni, nem ez a járható út, hanem a könyvtári rendszer más működő és megmaradó intézményeibe kell integrálni azokat. Saját könyvtárát, a Szakszervezetek Pest Megyei Könyvtárát is sikerült megmentenie. 1993-ban vette fel a kapcsolatot a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Piliscsabán építkező szervezőivel. A Szakszervezeti Vagyont Ideiglenesen Kezelő Szervezet, valamint a Szakszervezeti és Munkahelyi Művelődési Intézmények Egyesülete illetékeseit végül meggyőzte az átadás fontosságáról, és 1995-ben sikerült a könyvgyűjtemény és a munkatársak sorsát megnyugtató módon megoldani.

Kenyéri Kornélia szakmai pályafutásában újabb fejezet kezdődött. Egy új könyvtár létrehozása volt a feladata. Ő tervezte meg a felsőoktatási könyvtár szolgáltatásait, kiválasztotta az integrált számítógépes rendszert, pályázatokat írt eszköz- és könyvbeszerezésre. Sok teendő hárult rá a gyűjteményszervezés, a gyarapítás napi teendőiben, ennek részeként hagyatékokat szerzett meg. Megszervezte a könyvtár hírlap- és folyóíratát, megindította a mikrofilmlezési programot, felállította az oktatói publikációk adatbázisát. Azonban egy új szervezet létrehozása szükségszerűen érdekek sérelmével jár együtt, a könyvtárfejlesztés stratégiai céljainak kijelölése kapcsán méltatlan támadások érték az egyetem vezetése részéről, fokozatosan háttérbe szorították, ellehetlenítésére törekedtek.

Mégis a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen eltöltött évek egyik hozadéka volt bekapcsolódása az oktatásba. Sajtótörténeti szemináriumokat tartott és *Bevezetés a forráskutatásba* címmel indított módszertani kurzust hallgatóknak. Az 1990-es évektől részt vett a leendő könyvtárosok képzésében is. Az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán folyó szakos képzésben működött közre; sajtótörténeti speciálkollégiumot és a helytörténeti munka alapjaiba bevezető szemináriumot tartott.

2000-ben sikeresen pályázta meg a Néprajzi Múzeum könyvtárának vezetői állását. Az ország egyik legjelesebb szakkönyvtárának lett felelős vezetője osztályvezetői besorolásban. Megindította a könyvtár digitalizálási programját a pályázati forrásból beszerzett multifunkcionális szkennelerségével. Megújította, új alapokra fektette az intézmény szakkönyvtártevékenységét. A múzeum kiadásában megjelenő *Néprajzi Értesítő* repertóriumát az ő irányításával készítette el a könyvtár fiatal munkatársa, Nagy Réka 2003-ban. Megelőzte a repertórium közreadását a kurrens *Magyar néprajzi bibliográfia* megújítása az 1997-1998-as kötet megjelentetésével. A nyomtatott változat mellett 2001-től hálózati úton is elérhetővé vált a Néprajzi Múzeum könyvtárának bibliográfiai adatbázisa. A *Néprajzi Értesítő* 2005-ben napvilágot látott 87. kötetében terjedelmes tanulmányban tette közzé kutatásai eredményét a könyvtár történetéről (*Habent sua historia libelli*, 77–129. p.).

Kenyéri Kornélia hosszú éveken át, 1997-től 2009-ig a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* szerkesztőbizottságának volt megbecsült tagja. Számos írását is a folyóiratban publikálta, és az ő munkájának köszönhető a 3K éves mutatóinak összeállítása. A legutolsó, a 2012-es év terméséről számot adó indexet már betegen, de jó hangulatban, bizakodva készítette el.

2009-ben vonult nyugállományba. Részből Csákváron töltötte idejét, a falu múltjával foglalkozott. Szülőfalujáról számos cikket közölt országos lapokban, és több alkalommal tartott rádióelőadást, adott interjút a település múltjáról. Levéltári kutatásai során akadt rá az ászári Római Katolikus Iskola könyvtárának dokumentumaira; tanulmánya Tatabányán, a József Attila Megyei Könyvtár 1994-es évkönyvében jelent meg. Csákvár múltjáról szóló írásai a helyi lapban kaptak helyet. Két nagy kiállítást szervezett az általa is felkutatott anyagból, 2009-ben a *Csákvári Egyházközség története* című, a következő évben pedig a *Vértessoglári Egyházközség történetéről* összeállított kiállítás rendezője volt. Másik, mondhatni, szívéhez közel álló régió Vác és a Dunakanyar volt, *Evezőstúra az Ipolyon 1907-ben* című terjedelmes forrástanulmánya Szobon jelent meg a *Börzsönyvidékben* 1994-ben. (67–105. p.)

A hűség és a felelősségvállalás mellett személyiségének meghatározó vonása a kötelességtudás és a segítőkészség volt. Szigorú volt, elsősorban önmagával, de környezetével, munkatársaival szemben is, emiatt vélték többen úgy, hogy tüskés a modora. Megkövetelte beosztottjaitól a maximális teljesítményt, a feladatok maradéktalan ellátását. A jó ügyért mindig bátran kiállt; munkatársai, kollégái egzisztenciájának védelmét mindig következetesen képviselte. Ez a tulajdonsága főleg az 1990-es évek elején mutatkozott meg. Ugyanakkor rendkívül segítőkész volt. Barátai problémáit, ügyes-bajos dolgait mindig meghallgatta, gyakran vissza is éltünk türelmével, empátiájával. Ironikus megjegyzései, kitűnő humorérzéke miatt is felejthetetlen lesz barátai, ismerősei számára.

Kenyéri Kornélia is elmondhatta volna magáról Szent Pál apostol szavait:

„A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam.”

(2Tim 4,7)

Kornélia, nyugodj békében!

Pogány György